

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

На засіданні кафедри конституційного права
юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

**СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНСТИТУЦІЙНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»,
що викладається в межах
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності № 081 Право**

Назва дисципліни	Конституційно–процесуальне право України
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра конституційного права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 Право Спеціальність 081 Право
Викладачі дисципліни	Бориславський Любомир Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права
Контактна інформація викладачів	Бориславський Любомир Володимирович lubomyr.borislavskiy@lnu.edu.ua сторінка викладача: http://law.lnu.edu.ua/employee/boryslavskiy-lyubomyr-volodymyrovych , кафедра конституційного права, ауд. 507.
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (згідно графіку перебування на кафедрі).
Сторінка дисципліни	http://law.lnu.edu.ua/course/konstytutsijno-protsesualne-pravo-ukrajiny
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна розроблена таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб правильно реалізовувати конституційно-правові норми у майбутній практичній діяльності. Тому у курсі представлено як огляд концепції відмінності матеріальних норм від процесуальних, процедури, процесуальної форми тощо, так і процесів та інструментів, які потрібні для правильного написання та використання процесуальних документів.
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Конституційно–процесуальне право України» є завершальною вибірковою дисципліною спеціальності 081 Право для освітньої-професійної програми «Бакалавр», яка викладається в 4 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Конституційно-процесуальне право України» є ознайомлення студентів із основоположними концептуальними знаннями щодо процесу реалізації конституційно-правових норм в Україні для оволодіння сучасними підходами та інструментами для їх вирішення.
Література для вивчення дисципліни	Основана література: 1. Бисага Ю. М., Гомонай В. В., Чечерський В. І. Конституційно-процесуальне право України : підр. Для студ. ВНЗ України. Ужгород: Ліра, 2011. 360 с. 2. Словська І.Є. Конституційно-процесуальне право України: навч. метод. посіб. Чернівці: Технодрук, 2010. 140 с. 3. Совгіря О. В. Конституційно-процесуальне право України : підр. Для студ. ВНЗ України. К. : Юрінком Інтер, 2010. 536 с. 4. Федоренко В. Л. Конституційне право України : підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України. К. : Видавництво Ліра-К, 2016. 616 с. 5. Конституційне право України : підручник ; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с.

	<p>6. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри. / Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, О.М. Лисенко, А.А. Мелешевич. К.: ВАІТЕ, 2021. 528 с.</p> <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бориславський Л. Інститут Президента України після виборів 2019 року: новий етап розвитку? Український часопис конституційного права. 2019. № 1. С. 33–50. 2. Бориславський Л.В. Деякі міркування з приводу державотворчого процесу. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали І регіональної наукової конференції. Львів. 1995. С.14-16. 3. Бориславський Л.В. Про потребу в новій навчальній дисципліні «Конституційно-процесуальне право України. В кн. Наука конституційного права України: сучасний стан та напрямки розвитку. Х. Право, 2009. С. 108-116. 4. Бориславський Л.В. Форми реалізації конституційно-правових норм. Вісник ЛНУ ім. І. Франка. Серія юридична. Вип.35. 2000. С.176–179. 5. Приходько Х. Конституційний процес як самостійний вид юридичного процесу. Право України. 2008. №6. С. 29-34. 6. Федоренко В. Утвердження процесуального конституційного права як запорука дієвості принципу верховенства права в Україні. Право України. 2010. № 3. С. 89-97. 7. Effectiveness of Judicial Protection and the Constitutional Order: Belgian report at the II International Congress of Procedural Law. Part 2. Kluwer Law and Taxation, 1983. 220 p. 8. Sullivan E. Thomas. The arc of due process in American constitutional law. Oxford University Press. 2013. 239 p.. 9. Trevor R. S. Allan. Constitutional Justice: A Liberal Theory of the Rule of Law. Oxford University Press. 2003. 270 p. <p>Інтернет джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Президент України. URL: https://www.president.gov.ua/ 2. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua 3. Кабінет Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua 4. Конституційний Суд України. URL: http://www.ccu.gov.ua/ 5. Реформа децентралізації влади. URL :http://decentralization.gov.ua/ 6. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : https://reyestr.court.gov.ua/ 7. Український часопис конституційного права. URL : https://www.constjournal.com/ 8. Центр конституційних ініціатив. URL : http://www.cki.org.ua/ 9. Реанімаційний пакет реформ. URL : https://rpr.org.ua/
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 88 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати теоретико–правові засади і принципи порядку і процедур реалізації конституційно-правових норм, етапність та процедурність процесу реалізації; - вміти аналізувати конкретні ситуації, їх можливе моделювання,

	<p>а також прогнозування; застосувати теоретичні положення у практичній діяльності щодо реалізації конституційно-правових норм, пропонувати економіко-оптимальні процедурно-процесуальні умови і шляхи реалізації конституційно-правових приписів; готувати процесуальні умови і шляхи реалізації конституційно-правових приписів; готувати процесуальні документи (звернення, запити, рішення тощо).;</p> <p>- набуде навиків критичного мислення, системного аналізу та оцінки правових проблем, підготовки актів правозастосування, консультування з правових питань, розв'язання проблем та побудови ефективних аргументів.</p>
Ключові слова	конституційно-процесуальний, процес, процедура, строк
Формат курсу	Очний або дистанційний виходячи із карантинних вимог
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Тема 1. Основи теорії конституційно- процесуального права в Україні</p> <p>Тема 2. Державотворчий процес в Україні</p> <p>Тема 3. Процедурно-процесуальні засади здійснення влади народу в Україні</p> <p>Тема 4. Конституційно-правові основи організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні</p> <p>Тема 5. Розгляд і прийняття рішень Верховною Радою України за спеціальними процедурами</p> <p>Тема 6. Правотворчий процес в Україні</p> <p>Тема 7. Порядок і процедура реалізації конституційних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина в Україні</p> <p>Тема 8. Оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів конституційно-правових відносин.</p>
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру, письмовий
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з конституційного права України та основ теорії права та держави, достатніх для сприйняття категоріального апарату Конституційно-процесуального права України, розуміння його джерел та інститутів.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, дискусія.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> практичні/самостійні тощо: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; залік (залікове модульне завдання): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50.

	<p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі та бали підсумкового завдання. При цьому враховується присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p>Перелік запитань на залік:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і предмет конституційно-процесуального права як галузі права. Місце конституційно-процесуального права в системі права України. Метод конституційного регулювання. 2. Конституційно-процесуальні норми, їх особливості та класифікація. Відмінності норм конституційно-процесуального права від норм матеріального права та процесуальних норм інших галузей права. 3. Конституційно-процесуальні відносини: поняття та зміст, суб'єкти та об'єкти. Підстави виникнення, змін. 4. Джерела конституційно-процесуального права, їх оцінка та правова характеристика. 5. Конституційно-процесуальне право України як навчальна дисципліна. 6. Тенденції розвитку конституційно-процесуального права України. 7. Конституційно-процесуальне право як наука: становлення і розвиток. Методологія, джерела та завдання науки конституційно-процесуального права.

8. Реалізація конституційно-правових (процедурних) норм. Процедура в конституційнопроцесуальному праві. Процесуальна (процедурна) діяльність.
9. Стадійність в конституційно-процесуальному праві. 10
10. Конституційно-процесуальні строки: поняття, види, початок і перебіг. 11
11. Докази в конституційно-процесуальному праві. Недійсність в конституційнопроцесуальному праві.
12. Санкції в конституційно-процесуальному праві.
13. Припинення діяльності Союзу РСР та проголошення незалежності буди ми союзними республіками.
14. Міжнародно-правові вимоги, умови до процесу державотворення.
15. Прийняття Декларації про державний суверенітет України та Акту проголошення незалежності України.
16. Державотворчий процес в Україні: поняття, принципи, стадії державотворення. Суб'єкта об'єктдержавотворення. Акти державотворення.
17. Конституційно-правові проблеми розвитку державності в Україні.
18. Конституційно-правова характеристика процедур безпосередньої демократії. Процедура ініціювання референдумів.
19. Процедура призначення референдумів. Суб'єкти, які призначають всеукраїнський референдум. Особливості проголошення Всеукраїнського референдуму за народною ініціативою.
20. Процедура підготовки питань на референдум.
21. Порядок голосування і визначення підсумків референдуму.
22. Процедура реалізації рішень, прийнятих на референдумі. Порядок внесення змін до законодавчих та інших актів, які прийняті на референдумі.
23. Референдний процес: поняття, принципи, стадії, строки.
24. Проблеми нормативного забезпечення організації місцевого референдуму.
25. Порядок призначення Президента України.
26. Організаційно-правові заходи по підготовці і проведенню виборів Президента України.
27. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення підготовки і проведення виборів Президента України.
28. Процедури висування і реєстрації кандидатів на пост Президента України.
29. Форми ведення передвиборної агітації. Обмеження та заборони проведення передвиборної агітації.
30. Організація голосування та встановлення результатів виборів Президента України.
31. Вступ на пост новообраного Президента України.
32. Участь засобів масової організації в процесі виборів Президента України.
33. Проведення повторного голосування та повторних виборів Президента України.
34. Порядок призначення виборів народних депутатів України.
35. Організаційно-правові заходи по підготовці і проведенню виборів

народних депутатів України.

36. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення підготовки і проведення виборів народних депутатів України.
37. Процедури висування і реєстрації кандидатів у народні депутати.
38. Форми ведення передвиборної агітації. Обмеження та заборони проведення передвиборної агітації.
39. Організація голосування та встановлення результатів виборів.
40. Вступ на посаду народного депутата України.
41. Оскарження рішень, дій та бездіяльності виборчих комісій.
42. Особливості проведення повторних та позачергових виборів народних депутатів України.
43. Порядок використання мажоритарної та пропорційної виборчих систем при формування місцевих рад.
44. Порядок і строки призначення виборів депутатів і голів рад.
45. Організаційні заходи по підготовці виборів.
46. Процедура висування кандидатів.
47. Реєстрація кандидатів, скасування рішення про реєстрацію кандидата.
48. Форми проведення передвиборної агітації. Обмеження проведення передвиборної агітації.
49. Організація і порядок голосування.
50. Встановлення підсумків голосування та результатів виборів.
51. Порядок повторного голосування та повторних виборів.
52. Організація роботи Верховної Ради України.
53. Формування робочих органів Верховної Ради України.
54. Формування коаліції депутатських фракцій.
55. Процесуальні основи порядку формування парламентом України органів виконавчої та судової влади.
56. Сесії Верховної Ради України.
57. Особливості організації сесій місцевих рад.
58. Особливості законодавчої процедури.
59. Процедура голосування і прийняття рішень радами.
60. Дострокове припинення повноважень радами.
61. Конституційно-правові основи організації діяльності комітетів Верховної Ради України.
62. Процедурно-процесуальне регулювання правотворчого процесу в Україні. Поняття, принципи, види і форми.
63. Конституційний процес в Україні: поняття, стадії.
64. Причини і порядок прийняття діючої Конституції України. Основні шляхи перегляду і внесення змін до неї.
65. Законодавчий процес в Україні: поняття та конституційно-правове регулювання.
66. Нормотворчий процес в Україні: поняття та конституційно-правове регулювання.
67. Умови і порядок набуття та припинення громадянства України.
68. Процедура прийняття рішень з питань громадянства та їх виконання.
69. Процедура реалізації громадянами права на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації.

	70. Процедура створення органів самоорганізації населення. Порядок дострокового припинення їх повноважень.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.